

SSB, 17.6.2021

Referat fra møte i Rådet 17. juni 2021 (2021/4)

Sted: Videomøte i MS Teams
Møtetid: Torsdag 17.6.21 kl. 12.00 – 15.00

Til stede:

Fra rådet:

Birger Vikøren
Claire Armstrong
Grete Brochmann
Marta Ebbing
Jørgen Elmeskov
Astrid Undheim
Helge Veum (*delvis til stede og sendte inn skriftlige merknader*)

Fra administrasjonen:

Geir Axelsen, administrerende direktør
Bjørnar Gundersen, administrasjonsdirektør
Herborg Bryn, kommunikasjonsdirektør
Wenche L D Friestad, referent
Marit Hoel, referent (fagsiden)

Øvrige deltakere:

Morten Skoglund, Kenneth Tonum (Sak 2021/4/2)
Kjersti Mosli (Sak 2021/4/3)
Per Morten Holt, Jan Henrik Wang og
Ann-Kristin Brændvang (Sak 2021/4/4)
Inger K. Harnæs (Sak 2021/4/5)
Linda Nøstbakken (Sak 2021/4/6)
Camilla Rake, Aina Silnes og Heidi R. Jakobsen
(Sak 2021/4/7)

Saker

Til vurdering:

Sak 2021/4/1	Godkjenning av innkalling
Sak 2021/4/2	SSBs arbeid med internkontroll og sikkerhet
Sak 2021/4/3	Brukerkanaler og brukerdialog
Sak 2021/4/4	Bruk av opplysningsplikt – vedtak fattet første halvår 2021
Sak 2021/4/5	Vurdering av kontorsituasjonen etter pandemien

Til orientering:

Sak 2021/4/6	Plan for hvordan SSBs forsknings- og analysevirksomhet skal komme i tråd med nye retningslinjer
Sak 2021/4/7	Første tertialrapport med overordnede risikovurderinger

Aktuelle saker – Orientering fra administrerende direktør:

- Koronasituasjonen
- Aktuelle saker

Eventuelt

Rådets behandling:

Rådets leder ønsket velkommen til rådsmøtet.

Sak 2021/4/1 Godkjenning av innkalling
 Dokument *Innkalling_møte i Rådet_17-6-2021*

Det var ingen merknader til utsendt innkalling med sakliste, og sakslisten ble godkjent.

Saker til vurdering

Sak 2021/4/2 SSBs arbeid med internkontroll og sikkerhet
 Dokument *Sak2021-4-2_Notat_Sikkerhetssystemet 2*
 Dokument *Sak2021-4-2_Vedlegg1_Sikkerhetspolicy for SSB*
 Dokument *Sak2021-4-2_Vedlegg2_Sikkerhetsorganisasjonen i SSB*
 Dokument *Sak2021-4-2_Vedlegg3_ISO 27001_SOA*
 Dokument *Sak2021-4-2_Vedlegg4_Rapport GAP-analyse_Security Baseline Q1 2021*

Bjørnar Gundersen i avdeling for administrasjon viste til rådets behandling av SSBs vurdering av behovet for internrevisjon på sitt møte i november 2020, der viktigheten av å styrke arbeidet med informasjonssikkerhet ble trukket fram. SSB har arbeidet med forbedringer av sikkerhetsområdet over tid. Man har fått på plass ny bemanning på området, og det er gjennomført en kartlegging av sikkerhetsarbeidet i henhold til ISO 27001/2. SSB har høye krav til informasjonssikkerhet for å ivareta personsensitive data og moderne sky-løsninger. Et videre steg er å innføre et overordnet sikkerhetsinformasjonssystem (ISMS).

Morten Skoglund og Kenneth Tonum i avdeling for administrasjon, orienterte om resultater fra kartleggingen av det forebyggende sikkerhetsarbeidet i SSB per første kvartal 2021. GAP-analysen dekker både den administrative og faglige virksomheten. Den synliggjør avviket mellom faktisk og ønsket tilstand, og gir grunnlag for å videreutvikle det forebyggende sikkerhetsarbeidet gjennom kontinuerlig forbedring.

Resultatene viser at sikkerhetstilstanden i SSB overordnet er god, men at det er behov for å forbedre noen områder og dokumentere, systematisere og samordne mer. SSB har i første omgang satt et mål om å oppfylle sikkerhetskontrollene med 90 prosent. Resultatene ligger i gjennomsnitt under dette målet. Det er identifisert 12 fokusområder som vil bli fulgt opp.

Etablering og operasjonell drift av ISMS har høyeste prioritet. Gjennom sikkerhetssystemet vil fokusområdene bli fulgt opp etter gitt tidsplan for å sikre at krav/kontroller i standarden samt lovpålagte krav blir revidert og implementert. SSB forventer å ha implementert sikkerhetssystemet innen første halvår 2022.

Administrerende direktør ba om rådets vurdering av den overordnede konklusjonen på sikkerhetsgjennomgangen og om det framtidige informasjonssikkerhetssystemet synes dekkende for de sikkerhetsutfordringer som SSB står overfor.

Rådet hadde følgende synspunkter og spørsmål:

- SSB har gjort en grundig jobb i GAP-analysen og planlegger et godt og systematisk opplegg.
- Informasjonssikkerhet er et komplekst felt. Systemet må tilpasses SSBs virksomhet og behov, slik at det blir oversiktlig og håndterbart, og at effekten av arbeidet står i forhold til innsatsen.
- Sikkerhetsarbeidet handler om å finne risikoer og redusere dem. Systemet bør også si noe om robusthet hvis en risiko inntreffer.
- Det er viktig at det settes av tilstrekkelig ressurser til sikkerhetsarbeidet.

- Et sentralt element er ledelsens forståelse av sikkerhetsbildet og deres kommunikasjon med de ansatte om dette.
- Sikkerhetsrutinene må dokumenteres, og rutiner bør automatiseres der det er hensiktsmessig. Arbeidet handler også om skjønnsutøvelse, og det må bygges kompetanse på ulike nivåer for dette.
- En betydelig risiko i dagens bilde er løsepengevirus (ransomware), også som rammer backupløsninger.

SSBs svarte at GAP-analysen hjelper til å identifisere satsingsområder. ISMS skal sikre tilstrekkelig resultatoppnåelse på alle krav og ha enkle prosedyrer og prosedyrekrav. Ansvaret for oppfølging av de utvalgte områdene plasseres og integreres i ordinær virksomhetsstyring. Systemet vil utnytte eksisterende materiale og revidere, komplettere og samordne dokumentasjonen. Grunnlaget for sikkerhetsarbeidet er at SSB sitter på mye informasjon som er interessant for mange. SSB skal ha en oppdatert trusselkatalog og vil gjøre sårbarhetsvurderinger på grunnlag av denne informasjonen. SSB arbeider systematisk med backupløsninger og følger opp trusler om gjennomtrenging fra fremmede aktører.

Oppsummering: Rådet støttet SSBs planer for å etablere et sikkerhetsinformasjonssystem (ISMS). Informasjonssikkerhet er et svært viktig felt for SSB. Rådet ønsket å bli orientert underveis i implementeringen.

Sak 2021/4/3 Brukerkanaler og brukerdialog

Dokument Sak2021-4-3_Notat_ Brukerkanaler og brukerdialog

Kjersti Mosli i avdeling for kommunikasjon og brukerkontakt orienterte om SSBs arbeid med brukerorientering. Statistikkloven og SSBs strategi gir føringer for dette arbeidet. SSB gjennomfører flere aktiviteter for å få innsikt i brukernes behov og bruker kunnskapen til å forbedre statistikkene og formidlingen av dem. Brukerundersøkelser viser at brukerne i stor grad er fornøyd. SSB tilbyr ulike produkter til forskjellige mål- og brukergrupper og vil videre i strategiperioden satse ytterligere på dette. Det gjøres for tiden forbedringer i ny publiseringsløsning. Det er også gjort forbedringer i statistikkbanken.

Administrerende direktør ba om rådets vurdering av hva SSB bør gjøre mer eller mindre av for å ivareta brukerbehov i utvikling, produksjon og formidling av statistikk, analyser og forskning. Rådet ble videre bedt om gi innspill på hvordan SSB kan forbedre formidlingen av statistikk, analyser og forskning for å møte brukernes og samfunnets behov.

Rådet hadde følgende synspunkter:

- SSB gjør et godt og systematisk arbeid med å få innsikt i brukernes behov, og nettsidene har blitt enklere å bruke. Det er viktig for å opprettholde SSBs anseelse og brukernes motivasjon til å søke informasjon hos SSB.
- SSBs skolesatsing er veldig bra. Det er viktig å arbeide for å trekke til seg nye brukere.
- SSB kan ha nytte av at det gjennomføres fokusgruppesamler med media og superbrukere. Det kan være en fordel at det ikke er SSB selv som står for disse samtalene.
- Det kan være nyttig å samarbeide med andre offentlige etater for å få råd og dele erfaringer om formidling.
- Det er viktig å gjøre brukerne bevisst på usikkerhet i statistikker. SSB kan i større grad synliggjøre usikkerhetsmål og arbeide for å øke kunnskapen om dette, blant annet i media. SSB bør vurdere å presentere informasjon om fordelinger som et supplement til gjennomsnittstall.
- Eksperimentell statistikk som har blitt publisert for å belyse pandemisituasjonen bør framover presenteres som ordinær statistikk, i det omfang som er mulig.
- Det er ønskelig med mer sammenliknende statistikk, for eksempel mellom nordiske land eller utvalgte andre land.
- Det er nyttig for mange brukere at artikler og rapporter har sammendrag på engelsk (hvis ikke hele utgis på engelsk).
- Det er ønskelig at SSB lager flere pedagogiske, letteste og mindre analyser som beskriver ulike forhold i samfunnet. Publikasjonen «Dette er Norge» gir en god og enkel framstilling.

- Spørsmål rundt klima sprer seg i samfunnet. SSB er synlige med forskning på feltet, og det er potensial for å profilere seg mer med statistikk på området.

SSB svarte at man har jobbet spesielt med å formidle kunnskap om usikkerhet i nasjonalregnskapet og konjunkturtendensene under pandemien. Det vil bli arbeidet mer og bredt med dette temaet, blant annet gjennom å forbedre «Om statistikken» og skrive forklaringsartikler. Det er viktig å være tydelig for å nå fram med informasjonen til media. SSB har tett kontakt med journalister og underviser om statistikk i journalistutdanning. Man samarbeider noe på kommunikasjonsområdet med andre offentlige etater. Utvalget for offisiell statistikk er en samarbeidsarena for drøftinger om formidling. For øvrig er samarbeidet med skandinaviske statistikkbyråer og internasjonale statistikkmiljøer viktig. SSB arbeider aktivt for å trekke til seg nye brukere. Navnestatistikken er en inngangsport da den gir enkel opplæring i bruk av statistikk. Den brukes også i skolesatsingen. Et annet bidrag er deltakelse i den europeiske statistikkonkurransen for skoleelever. Faktasidene er et annet eksempel på informasjon som er egnet for ferske brukere. Artikler om de mest brukte statistikkene publiseres både på norsk og engelsk. Internasjonale sammenlikninger er viktig, og SSB vil vurdere hvordan man kan synliggjøre flere tall fra Eurostat og OECD.

Oppsummering: Rådet anerkjente SSBs arbeid med å skaffe seg innsikt i brukernes behov og ga innspill om enkelte forbedringspunkter. Rådet la spesielt vekt på behovet for å formidle informasjon om usikkerhet i statistikker til ulike brukergrupper.

Sak 2021/4/4 Bruk av opplysningsplikt – vedtak fattet første halvår 2021

Dokument Sak2021-4-4_Notat_Bruk av opplysningsplikt til Rådet juni 2021

Dokument Sak2021-4-4_Vedlegg_Opplysningsplikt Vipps AS

SSB legger opp til at rådet orienteres regelmessig om alle nye beslutninger om opplysningsplikt. Oversikt over vedtak om opplysningsplikt som SSB har fattet i første halvår 2021 var sendt ut på forhånd. Videre legger SSB til grunn at rådet har en årlig gjennomgang av praksis og status for slike saker, slik at rådet kan drøfte mer prinsipielle problemstillinger og gi vurderinger av betydning for hvordan SSB bør praktisere denne paragrafen i statistikkloven. Dersom det oppstår store prinsipielle saker i løpet av året som har strategisk betydning, ønsker SSB å drøfte saken med rådet før endelig vedtak om bruk av opplysningsplikt fattes. Det er viktig å tenke på prosessen når rådet skal involveres og sikre framdrift i saken.

Administrerende direktør ba om rådets vurdering av SSBs praksis så langt i år og ville vite hvordan rådet ønsker å bli involvert på overordnet nivå og i ulike saker.

Jan Henrik Wang i avdeling for nærings- og miljøstatistikk orienterte om at det er laget en side for publisering av kost-/nyttevurderinger på ssb.no.

Rådet hadde følgende synspunkter:

- Store og viktige beslutninger om opplysningsplikt bør forhåndsbehandles i rådet. Rådet er opptatt av at opplysningsplikt til SSB skal gi samfunnsnytte, og kostnadene må tas med i vurderingene.
- I tillegg til å vurdere større enkeltsaker ønsker rådet å drøfte bruk av opplysningsplikt i et helhetlig perspektiv. Rådet ønsker informasjon fra SSB som gir grunnlag for diskusjon på strategisk nivå.
- Det er hensiktsmessig at rådet får orientering to ganger i året om vedtak som SSB har fattet om opplysningsplikt.

SSB vil ta hensyn til rådets ønsker om involvering. SSB anser rådets kvalitetssikring av store prinsipielle saker og strategiske vurderinger vedrørende opplysningsplikt som en viktig støtte for SSBs saksbehandling.

Oppsummering: Rådet hadde ikke spesielle merknader til SSBs vedtak om opplysningsplikt i første halvår 2021. Rådet vil framover legge vekt på strategiske diskusjoner om SSBs bruk av opplysningsplikt og vil finne fleksible løsninger for å behandle større prinsipielle saker som sikrer nødvendig framdrift.

Sak 2021/4/5 Vurdering av kontorsituasjonen etter pandemien

Bjørnar Gundersen og Inger K. Harnæs i avdeling for administrasjon orienterte om SSBs vurderinger av kontorsituasjonen etter pandemien. Det arbeides med en plan for gjenåpning høstene 2021. Administrasjonen drøfter hva som er «den nye normalen» og hvilke prinsipper den skal baseres på. Det ligger an til at kontorene i Oslo og Kongsvinger vil være hovedarbeidsplass, men at det blir mer fleksibilitet for bruk av hjemmekontor. Man ser for en gradvis tilpasning utover høsten.

Rådet hadde følgende synspunkter:

- Det er rimelig å ha mer fleksible ordninger framover, men det kan likevel være behov for noen grenser og regler.
- Det kan være nyttig å ta en evaluering av situasjonen etter noe tid. Denne bør også vurdere eventuelle effekter på arbeidsmiljøet og de ansattes engasjement.
- Rådet forutsetter at hensynet til informasjonssikkerhet på hjemmekontor er ivaretatt.
- Det kan være utfordringer med utstrakt bruk av hybridmøter.
- En eventuell permanent endring i kontorsituasjon vil kunne påvirke arealbehovet.

SSBs svarte at det vil være veldig viktig å evaluere effekten av trinnvise endringer framover. Man har erfaring fra før med at hybridmøter på tvers av Oslo og Kongsvinger er krevende. SSB vil arbeide for å løse utfordringene på best mulig måte. Behovet for kontorarealer må vurderes ut fra ledelsens krav til virksomheten samtidig som man lytter til hva de ansatte ønsker. Det vil blant annet vurderes i saken om framtidige lokaler på Kongsvinger.

Oppsummering: Rådet støttet at SSB vurderer mer fleksible ordninger for hvor arbeid kan utføres, samt behovet for noen rammer og regler.

Saker til orientering

Sak 2021/4/6 Plan for hvordan SSBs forsknings- og analysevirksomhet skal komme i tråd med retningslinjer

Dokument Sak2021-4-6_Notat_Plan for forskning- og analysevirksomhet i tråd med retningslinjene

SSB sendte brev til Finansdepartementet i februar om tilpasningen av forskning- og analysevirksomheten i tråd med retningslinjene. Linda Nøstbakken i forskningsavdelingen sa at informasjonen til departementet var i samsvar med drøftingen på rådets møte i november 2020 og orienteringen i januar 2021. SSB fikk tilbakemelding på årsrapportmøtet om at arbeidet så langt er i tråd med Finansdepartementets ønsker.

Rådet spurte hvordan forskningsarbeidet kobles sammen med statistikkvirksomheten for å øke den samlede forståelsen på ulike områder.

SSB svarte at bevisstheten om koblingen mellom forsknings- og statistikkvirksomheten har økt. Det er samarbeid på flere områder, og det omfatter også behandling av data.

Rådet skal høre de ansatte i saker som berører dem. Rådet uttrykte at de ønsker å møte de ansattes organisasjoner og vernetjenesten på ett møte i året. Der kan ovennevnte temaer følges opp.

Sak 2021/4/7 Første tertialrapport med overordnede risikovurderinger

Dokument Sak2021-4-7_Notat_Rådet_tertialrapport_risikovurdering
Dokument Sak2021-4-7_Vedlegg1_Tertialrapport – første tertial 2021
Dokument Sak2021-4-7_Vedlegg2_Impace case – første tertial
Dokument Sak2021-4-7_Vedlegg3_Overordnet risikovurdering 2021

Aina Silnes i avdeling for administrasjon orienterte om prosessen for risikovurderinger. Overordnede risikovurderinger gjøres én gang i året og skal sendes departementet sammen med første tertialrapport. De fleste risikoene i vurderingen for 2021 er vurdert å ha liten sannsynlighet for å inntreffe, mens

konsekvensen i de fleste tilfellene vurderes å være moderat til alvorlig. Identifiserte risikomomenter og tiltak blir fulgt opp i den interne styringen. Langsiktige tiltak vil bli tatt inn i langtidsplanen. Tertialrapporten er en avviksrappport. SSB vil presentere flere impact case for rådet etter hvert.

Rådet påpekte følgende:

- Det ble stilt spørsmål om vurderingene av områder som er essensielle for driften av SSB, siden ingen risikoer er gitt høyeste nivå på konsekvens.
- På grunnlag av GAP-analysen og det overordnede trusselbildet ble det spurt om risikoen vedrørende IT-utvikling er satt litt for lavt.

SSB svarte at man har vurdert risikoene for ikke å nå målene som er satt i henhold til samfunnsoppdraget. Risikovurderingene omfatter ikke ekstremhendelser. Det er viktig at SSB igangsetter de riktige tiltakene på grunnlag av risikovurderingene.

Aktuelle saker – orientering fra administrerende direktør

Det er ikke noe vesentlig nytt for SSB relatert til koronasituasjonen. Statistikkproduksjonen har gått omtrent som normalt. Man vurderer om og hvordan eksperimentell statistikk skal videreføres som ordinær statistikk.

Moderniseringsprosjektet MOD Sirius leverer fortløpende. Omleggingen i Skatteetaten medfører at næringsdelen blir viktigere framover. Av hensyn til dette og hensiktsmessig intern organisering blir prosjektet delt i to. Sirius-delen ledes av avdeling for næringsstatistikk, mens MOD ledes av IT-avdelingen. Begge prosjektene samarbeider med andre deler av SSB. Finansdepartementet ble informert om endringen på møtet om første tertialrapport, selv om det i praksis skjer i andre tertial.

Det er besluttet at FoU-statistikken som flyttes fra NIFU til SSB skal implementeres gjennom statsbudsjettet for 2022. SSB har vært opptatt av å sikre fagmiljøet og dempe uroen blant berørte ansatte i NIFU. SSB ser fram til å få disse statistikkene i sin portefølje.

Utslippsstatistikken som viser reviderte tall for klimagassutslipp på grunn av nye tall for salg av petroleumsprodukter ble publisert 8. juni. Saken har fått oppmerksomhet i media. Slike hendelser kan svekke tilliten til SSBs tall. SSB må samtidig formidle utad at det er usikkerhet knyttet til beregninger som bygger på data fra et næringsliv i kontinuerlig endring, og at feil derfor kan forekomme. Brukerne av statistikken må være trygge på at SSB er ærlige og åpne om eget ansvar og om aktuelle feil i sin formidling de få gangene feil oppstår.

Eventuelt

Rådets leder tok opp hvilken møteform rådet skal ha når det forhåpentligvis blir flere alternativer framover. Erfaring viser at hybridmøter er krevende. Han foreslo en veksling mellom fysiske og digitale møter, for eksempel annethvert møte. Rådet har behov for å møtes fysisk innimellom, da det erfaringsmessig gir noe høyere kvalitet på møter.

Rådet støttet forslaget om å veksle mellom fysiske og digitale møter. Digitale møter er effektive, men fysiske møter gjør det lettere å diskutere litt bredere. Det er viktig å holde fast ved oppmøte på fysiske møter, men det kan unntaksvis oppstå uforutsette situasjoner som medfører at enkelte må delta digitalt. Rådet ønsket et fysisk møte tidlig på høsten.

Finansdepartementet har oppnevnt Jørgen Elmeskov som nestleder i rådet med virkning fra 1. juli 2021 til 31. desember 2023. Spørsmålet om nestleder kom opp på årsrapportmøtet som rådets leder hadde med Finansdepartementet. Det vil være nyttig for leder å kunne diskutere agenda, forberedelse av saker og utkast til referat med nestleder.

Oslo, 17. juni 2021

Birger Vikøren
rådets leder (sign.)

Claire Armstrong
(sign.)

Grete Brochmann
(sign.)

Jørgen Elmeskov
(sign.)

Astrid Undheim
(sign.)

Marta Ebbing
(sign.)

Helge Veum
(sign.)